

Avramova, Cvetanka

**O některých tendencích při tvoření nových podstatných jmen
označujících osoby v bulharštině a češtině**

*Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada
jazykovědná. 1998, vol. 47, iss. A46, pp. [143]-150*

ISBN 80-210-1796-1

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/100321>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University
provides access to digitized documents strictly for personal use, unless
otherwise specified.

CVETANKA AVRAMOVÁ

O NĚKTERÝCH TENDENCÍCH PŘI TVOŘENÍ NOVÝCH PODSTATNÝCH JMEN OZNAČUJÍCÍCH OSOBY V BULHARŠTINĚ A ČEŠTINĚ

Demokratické procesy, které probíhaly v Bulharsku a v Československu, později České republice, po roce 1989, měly bezesporu vliv na lexikální systém bulharštiny a češtiny. Na jedné straně slova spjatá se starou socialistickou skutečností opouštějí aktivní slovní zásobu, na druhé straně jak do bulharštiny, tak do češtiny pronikají slova cizí nebo se tvoří nová domácí slova jako pojmenování nových společenských jevů. Paralelně s procesem archaizace a neologizace probíhá i proces inovace těch slov, která souvisela s rozvojem Bulharska a Československa do začátku II. světové války.

Zmíněné okolnosti činí proces tvoření nových slov aktuálním problémem současné bulharské a české jazykovědy. Tento článek zkoumá v konfrontačním plánu část nové slovní zásoby v bulharštině a češtině — a sice podstatná jména pro pojmenování osob. Jádrem výzkumu jsou substantiva, která vznikla v období od konce 80. let do dnešních dnů. Z nedostatku širšího spektra objektivních informačních pramenů (kromě pramenů uvedených níže) byla do práce zahrnuta i relativně starší slova, užívaná na konci 70. a začátku 80. let. Je však třeba zdůraznit, že každé časové určení je do jisté míry podmíněné, protože doba vzniku daného lexému mnohdy není identická s dobou jeho registrace.

Z toho vyplývá, že pod pojmem nová podstatná jména se v tomto článku rozumí ta substantiva, která vznikla v průběhu posledních dvaceti let. Pojem nová podstatná jména je preferován proto, že je širší než pojem lexikální neologismy; zahrnuje totiž i tzv. okazionální slova (o problematice neologismů viz Martinová 1983). České příklady byly excerpovány ze slovníku nových slov v češtině Z. Sochové a B. Poštolkové Co v slovnících nenajdete, Praha 1994; jen malá část substantiv je sebrána vlastní excerpcí z periodického tisku z let 1995–1996. Bulharský materiál byl sebrán vlastní excerpcí, jakož i díky excerpcím jiných autorů — J. Báčvarova a K. Ničevové — z masmediální publicistiky mluvené i psané (z periodického tisku, z rozhlasových a televizních projevů) v letech 1990 — 1996. Volbu publicistického stylu určuje fakt, že v posledních desetiletích na spisovné jazyky nepůsobí ani tolik krásná literatura jako publicistika

(přesněji řečeno jazyk novin); publicistika reaguje jako první na převratné změny ve společnosti a jako první mění svůj „jazyk“.

V posledních dvou desetiletích a zvláště po roce 1989 pozorujeme v obou jazycích, v bulharštině i v češtině, aktivizaci některých již existujících tendencí při tvoření nových podstatných jmen osob, jakož i vznik tendencí nových (tento jev je charakteristický zvláště pro bulharštinu).

V bulharštině sílí tendence vytvářet tzv. zkrácené složeniny s prvním základem: *авто-*, *агро-*, *евро-*, *еко-*, *енерго-*, *нарко-*, *юго-*. Uvedené složky, zkrácené z významově blízkých (mezinárodních) slov, se dnes účastní slovtvorného procesu jako samostatné jednotky, zachovávají si však lexikální význam plnovýznamových slov, ze kterých byly zkráceny:

авто- *автомобилен*, „който се отнася до автомобил“: *автокрадец*;

агро- *аграрен*, „който се отнася до земеделие“: *агробос*, *агроексперт*, *агроминистър*;

евро- *европейски*, „който се отнася до Европа, Европейския съюз, европейските структури“: *евродепутат*, *еврокомисар*, *европарламентарист*, *европолицай*, *еврошампион*;

еко- *екология*, „който се отнася до екология“: *екоминистър*, *екополитик*, *екоспециалист*, *екодемонстрант*;

енерго- *енергетика*, „който се отнася до енергетиката“: *енергобос* (нов.);

нарко- *наркотик/наркотици*, „който се отнася до наркотици“: *наркобос* (нов.), *наркодилър*, *наркотрафикант*, *наркопласьор*;

юго- *Югославия*, „който се отнася до бивша или остатъчна Югославия“: *югопремиер* atd.

Tvoření složenin pomocí komponentů *авто-*, *агро-*, *евро-*, *еко-*, *енерго-*, *нарко-*, *юго-* je v bulharštině produktivní u názvů činitelských (nomina agentis) a konatelských (nomina actoris). Vyšší produktivitou v obou jazycích se však vyznačuje tvoření složenin náležejících k různým slovtvorným kategoriím, např. *евроракети*, *еврофашизъм*, *европесимисти*, *еврожаргон*, *евротунел*, *еврогрупа*, *евросъюз*; č. *eurodolar*, *eurogrivo*, *eurominismus*, *eurotěna*, *euroregion*; *екофорум*, *екополитика*, *екоцид*, *екобус*, *екокултура*, *екомузика*, *екоидеи*, *екосмисъл*, *екоданъци*; č. *екоетара*, *екофакт*, *екофаза*, *екограм*, *екоchléb*, *екоотравина*; *наркобизнес*, *наркотрафик*, *наркобанда*, *наркопарц*, *наркокартел*; č. *narkobyznys*, *narkoterorismus* aj. (Uvedené příklady cituji podle Báčvarova 1996; Slovník cizích slov 1995; Martincová, Vačková 1992.)

Tvoření substantiv tohoto typu je jedním z projevů internacionalizace slovní zásoby spisovného jazyka bulharského i českého (viz Báčvarov 1996, s. 38–40).

Příznačný je fakt, že komponent *юго-*, který funguje ve složeninách typu *югокриза*, *югоембарго*, *югопремиер* apod., není v češtině běžný. Je to způsobeno příčinami extralingvistického (geopolitického) charakteru. Události v bývalé Jugoslávii, které měly mimořádný vliv na sousední Bulharsko, ovlivňují i bulharskou slovní zásobu, již se při popisu těchto událostí užívá.

Tvoření zkrácených, syntetických složenin s první komponentou *юго-* místo příslušných několikaslovných pojmenování (tj. *югокриза* místo *криза* v *остатъчна Югославия* nebo *югославска криза*; *югоембарго* místo

ембарго, наложено на Югославия; югопремиер místo премиер на остатъчна Югославия) si vynutil publicistický styl, jenž musí být stručný.

Jiným projevem internacionalizace slovní zásoby obou jazyků je zintenzivnění procesu tvoření pojmenování osob za pomoci cizojazyčných prefixů, především *ex-/екс-* a *супер-*, např. *екскоммунист, ексбос, екскмет, експрезидент, ексдържавник, ексцар, ексговорител, ексмонарх* aj., č. *exposlanec, expremiér; супербогаташи, суператлет, супербизнесмен, суперразузнавач* aj.

V publicistickém stylu spisovné bulharštiny vytlačil už cizojazyčný morfém *екс-* téměř všude svůj sémantický ekvivalent: adjektivum *бивш*. Navíc se tohoto morfému začalo užívat — a to zvláště v masmediálních mluvených projevech — i ve spojení s přídavnými jmény, např. *екссветовен шампион, ексвъншен министър, ексвоенен министър, ексглавен секретар, екстелевизионен бос, ексвицепремиер* dokonce „*ексгенерал от КГБ и негов колега, също екс*“. Rozbor podobných konstrukcí je předmětem jiného výzkumu; u tohoto jevu se zde zastavujeme jenom proto, že je důkazem expanze prefixu *екс-* v bulharštině (a to nejenom u jmen osob). Tvoření substantiv s prefixem *екс-* je nejenom projevem internacionalizace slovní zásoby; lze je pokládat i za snahu o jazykovou úspornost, za tíhnutí k hutnosti výrazu (srov. např. *бивш министър — ексминистър, бивш президент — експрезидент*).

Novým jevem současné spisovné bulharštiny je tvoření podstatných jmen osob (ale i jiných substantiv) za pomoci složky *мон-* z angl. *top*. V bulharštině se *мон-* nepovažuje za samostatnou lexikální jednotku, jako je tomu v angličtině; plní zde funkci afixu pro vyjádření nejvyšší míry a je synonymem mezinárodního prefixu *супер-*, srov. např. *монбанкер — супербанкер, монмениджър — супермениджър* atd. *Топ-* tedy modifikuje základní lexikální význam substantiv, s nimiž se pojí, a přidává jim dodatečný význam „největší, nejvyšší, hlavní, dominantní“.

Komponenta *мон-* se spojuje jak s domácími, tak s přejatými substantivy osob mužského i ženského rodu: *монбанкер, монмениджър, монмошеничка, монпрестъпник, монпрежисьор, монсъдия, монпионин, монченге* (hov.). Poloafix *мон-* nacházíme i v kombinaci s neživotnými substantivy, jak je tomu např. u slova *монспорт* (název populárního sportovního pořadu Bulharské státní televize), *монизпълнение* aj.

Tvoření substantiv tohoto typu je projevem jazykové módy inspirované angličtinou, ale v některých případech se mu dává přednost i z ryze praktických důvodů — substantiva s komponentou *мон-* jsou totiž kratší než jejich významové ekvivalenty s prefixem *супер-*, jenž je o slabiku delší.

Kromě substantiv prefigovaných a substantiv se složkou *мон-* patří k slovo-tvorné kategorii modifikační také substantiva přechýlená. V bulharštině byl počet nepřechýlených substantiv vždy mnohem vyšší než v češtině. Od začátku 90. let se však jazyková situace poněkud změnila. Vznikla řada nových feminin: na jedné straně byla přechýlena stará, původní bulharská a přejatá maskulina, na druhé straně maskulina nově vzniklá. V odvozovacím základu nových substantiv figuruje buď plný kmen maskulin (*кадет — кадетка, самоživител — саможивителка*, bulh. *заплес — заплеска, доайен — доайенка, министър —*

министърка), nebo je odvozovací základ zkrácen odstraněním slovotvorné přípony nebo koncovky (*slušňák* hov. — *slušňačka* hov., *sympaták* hov. — *sympaťačka* hov., bulh. *политик* — *политичка* hov., *импресарио* — *импресарка* hov.).

Některí autoři se domnívají, že takto vzniklá přechýlená substantiva mají stejný lexikální a stylistický význam jako základová maskulina a odlišují se od nich jen svým modifikovaným významem (Radeva 1991, s. 152). Nová bulharská feminina však tento názor nepotvrzují ve všech případech. Mnohá z nich mají ve srovnání se základovými maskuliny nový stylistický význam — feminina jsou stylisticky příznaková, tj. hovorově zabarvená, např. *детектив* (neutr.) — *детективка* (hov.), *министър* (neutr.) — *министърка* (hov.), *декан* (neutr.) — *деканка* (hov.), *президент* (neutr.) — *президентка* (hov.), *вицепрезидент* (neutr.) — *вицепрезидентка* (hov.) a další. Toto „hovorové“ zabarvení uvedených substantiv je však patrně způsobeno jen jejich novostí v bulharské sociální a jazykové praxi. Část z nich pojmenovává osoby ženského pohlaví, které zastávají určitou funkci vyhrazenou dosud mužům nebo pracují v dominantně mužské oblasti, např. *полицайка*, *политичка*, *подполковничка*, *президентка*, *вицепрезидентка*, *министърка*, *деканка*, *детективка*, *бодигардка*, *дяконка* (okaz.).

V oficiálních osloveních žen ve výše uvedených funkcích spisovná norma připouští výhradně vokativní tvary maskulin (např. *уважаема госпожо декан*, *уважаема госпожо министър*, *уважаема госпожо президент* atd.). Užití přechýlených oslovení je charakteristické pro hovorový styl bulharštiny, nezávisle na tom, že tyto tvary se hromadně propagují ve všech masmediích.

Je však třeba podotknout, že hovorový charakter některých nových přechýlených jmen je podmíněn samotnou stylovou charakteristikou základního maskulina, např. *психар* — *психарка*, *заплес* — *заплеска* aj.

Nově vzniklá feminina se dělí podle slovotvorné přípony do dvou skupin: do první náleží substantiva se sufixem *-ka/ka*, do druhé substantiva se sufixem *-yně/-kyně* (jen v češtině).

Sufix *-ka/-ka* se vyznačuje vysokou produktivitou při tvoření feminin v obou jazycích. Připojuje se jak k domácím odvozeným i neodvozeným maskulinům, tak k maskulinům cizího původu. V bulharštině je převážná část nových substantiv tohoto typu tvořena z přejatých maskulin. Při derivačním procesu dochází k následujícím morfonologickým alternacím: *g/ž*, *k/č*, např. *filmolog* — *filmoložka*, *sympaták* — *sympaťačka*, bulh. *подполковник* — *подполковничка*.

Nová substantiva označující osoby ženského pohlaví se tvoří z maskulin na:

-ák: *slušňačka* (hov.), *estébačka* (hov.), *bonzačka/bomzačka* (slang), *sympaťačka* (hov.), *vekslačka* (hov.), *feťačka* (hov.), *dršňačka* (hov.);

-áč: *pankáčka* (hov.);

-ál: *bisexuálka*, *transsexuálka*;

-ant: *sympatizantka*, *migrantka*;

-ař/-ář/-ap: *folkařka*, *krosařka*, *bikrosařka*, *mítinkářka*, *tempařka* (sport. slang), *skeetařka* (sport.), *bonsajářka*, *windsurfařka*, *surfařka*, *raftařka*, *detektivkářka* (hov.), *čerpadlářka*, *běžkařka*, bulh. *психарка*, *бизнесекретарка*;

-átor: *moderátorka*;

-ent/-ент: *disidentka*, bulh. *дисидентка, президентка, вицепрезидентка*;
 -er/-ер: *snowborderka, surferka, rafterka, windsurferka, manažerka*, bulh. *премиерка, експремиерка, офицерка, лидерка, социлидерка, дизайнерка, рокерка*;

-uk: *politická* (hov.), *подполковничка* (hov.), *топмошеничка, кинокритичка*;

-ist(a)/-ист: *perfekcionistka, chartistka, fundamentalistka, snowboardistka, bridžistka, kvadriatlonistka, triatlonistka, duatlonistka, perkusionistka, vokalistka, golfistka, medajlistka, bonsajistka, windsurfistka, surfistka, transves(ti)tistka*, bulh. *хърделистка*;

-it: *transvestitka*;

-log: *teatroložka, filmoložka, matrimonioložka, sexuoložka*;

-man/-мен: *jazzmanka/džezmenka, showmanka, servismanka, ombudsmanka*, bulh. *бизнесменка, конгресменка*;

-man: *телеманка*;

-ped: *tyflopodka*;

-tel/-тел: *samoživitelka*, bulh. *телохранителка*.

Dále můžeme uvést ještě nová bulharská feminina: *фенка* (hov.), *полицайка* (hov.), *министърка* (hov.), *заплеска* (hov.), *деканка* (hov.), *дяконка* (okaz.), *доайенка* (hov.), *детективка* (hov.), *бодигардка* (hov.), *екстрасенска, сарафка* (hov.), *югоминистърка* (hov.), *импресарка* (hov.), *обирджийка*.

Skupina feminin přechýlená pomocí sufixu *-yně/-kyně* je podstatně menší. Podařilo se mi zaregistrovat pouze tři nová česká substantiva: *detektivkyně* (k *detektiv*), *psychiatryně* (k *psychiatr*), *muklyně* (k *mukl*; věžeňský slang).

Opačný proces, a sice tvoření jmen osob mužského pohlaví z feminin, je v obou jazycích zastoupen v mnohem menší míře. Potvrzuje to i analýza nových jmen. V bulharštině vzniklo z feminina *модистка* desuffixací maskulinum *модист*; v češtině bylo utvořeno se vši pravděpodobností z feminina *čúza* (ve význ. 1. ob. expr.: nepříjemná, hádavá, zlá, záludná ženská; mrcha, 2. arg. "dozorkyně (věžeňkyň), bachařka") maskulinum *čúzák* arg. „dozorce (věžňů), bachař“.

Snaha o jazykovou úspornost vede při tvoření nových jmen osob k zintenzivnění univerbizační role. Tento jev je markantnější v bulharštině; v češtině je totiž univerbizace mnohem rozšířenější (i u jiných kategorií substantiv).

Univerbizace nových substantiv označujících osoby se v obou jazycích uskutečňuje po formálně-strukturní stránce různými způsoby: čeština užívá derivace (sufixace), bulharština kompozice a abreviace. Různé způsoby univerbizace jsou projevem syntetického charakteru češtiny a analytického charakteru bulharštiny. (Je třeba připomenout, že univerbizace se týká podstaty motivačního vztahu; po stránce formálně-strukturní nedisponuje univerbizace vlastními slovtvornými prostředky — viz podrobněji Radeva 1991, s. 55; Dokulil 1962, s. 27–28, 114–117).

V češtině je motivujícím základem nových jmen osob nejčastěji slovní spojení složené z adjektiva a substantiva: *pojišťovací úředník* → *pojišťovák* (hov.), *rozhlasový pracovník* → *rozhlasák* (hov.) *dospělý člověk* → *dospělák* (hov.), *sociální pracovníce* → *socka* (slang).

Univerbizací vzniklo také nové substantivum *androš* (slang) — „příslušník undergroundu“. Po stránce formální bylo utvořeno z první části základu, jeho výslovnostní podoby — zkrácením + hovor. sufix – *oš*: *underground* → *andr – oš*.

Motivujícím základem nových jmen osob bývá i substantivum rozvinuté neshodným přívlastkem v 2. pádě: *pracovník ministerstva vnitra* → *vnitrák* (hov.), *dítě předškolního věku* → *předškolák*.

Na rozdíl od češtiny je v bulharštině tento typ univerbizace zastoupen v mnohem menší míře, a u nových jmen osob se nevyskytuje vůbec. Jak jsme již uvedli, u těchto substantiv se univerbizace po formálněstrukturní stránce realizuje prostřednictvím kompozice a abreviace. Motivujícím základem bývá rovněž dvouslovné ustálené spojení složené z adjektiva a substantiva: *главен прокурор* — *главпрокурор* (hov.); *медицинска сестра* — *медсестра* (hov.). Analogicky podle tohoto slovtvorného modelu vzniklo i substantivum *медшеф* (hov.); *организационен секретар* — *оргсекретар* (okaz.); *сексуален маниак* — *сексманиак*; *синдикален лидер* — *синдилер* (hov.); *социалистически „който се отнася до Българската социалистическа партия“ активист* → *соцактивист*, *социалистически герой* → *соцгерой*, *депутат* → *соцдепутат*, *експерт* → *соцексперт*, *интелигент* → *социнтелигент*, *лидер* → *соцлидер*, *милионер* → *соцмилионер*, *ръководител* → *соцръководител*, *стратег* → *соцстратег* ap.; *специален пратеник* → *спецпратеник*, *специален агент* → *спецагент*.

Substantivum *сексманиак* lze hodnotit dvojím způsobem: mohlo vzniknout jak v důsledku univerbizace („*сексуален маниак*“), tak v důsledku kompozice ze substantiv *секс* a *маниак*, srov. „*маниак на тема секс*“.

Další skupina nových bulharských jmen osob vznikla na základě víceslovných pojmenování, která se v jazykové praxi neuvžívají. Takováto substantiva se rovněž hodnotí jako univerbativa (viz Radeva 1991, s. 56). Při tvorbě jmen tohoto typu se slovtvorného procesu neúčastní celé pojmenování, nýbrž jen dvě z jeho složek:

репортер, който отразява криминални престъпления → *кримирепортер* (hov.);

полицай от специализираните части за борба с престъпността → *спецполицай* (hov.). Stejným způsobem bylo utvořeno i substantivum *спецченге* (žarg.); *светник по специалните въпроси* → *спецсветник* (hov.).

K procesu tvoření podstatných jmen označujících osoby, jakož i podstatných jmen neživotných univerbizací došlo v bulharštině během posledních několika desetiletí pod vlivem ruštiny, srov. starší tvary *политемигрант*, *политзатворник*, *политкомисар*, *политбюро*, *политпросвета*, *компартия* aj. s novými: *соцпартия*, *соцправителство*, *соцдепутат* a další.

Co se týče otázky, jak takovéto novotvary charakterizovat — zdali jako složeniny, nebo jako abreviatury — V. Radevová se domnívá, že jestliže jedna složka zkráceného slova je pouze fonetickým celkem bez morfémové struktury, je třeba odvozená substantiva považovat za abreviatury (Radeva 1991, s. 50–51).

Substantiva typu *синдилер*, *главпрокурор* ap. se užívají především v mluvené a psané masmediální publicistice (v periodickém tisku, rozhlasu a televizi)

a až na malé výjimky patří ke slovní zásobě hovorového jazyka. Stále ještě nejsou kodifikována.

Z našeho výkladu plyne, že abreviace se při tvoření jmen osob uplatňuje v bulharštině stále aktivněji. Tímto slovotvorným postupem vzniklo i nové substantivum *главсек* (hov.) — „*главен секретар*“ a sice podle slovotvorného modelu staršího substantiva *генсек* (hov.) — „*генерален секретар*“, při jehož vzniku také můžeme pozorovat výrazný vliv ruštiny. Substantivum *генсек* rozšířilo svůj lexikální význam a díky tomu se rozšířila i oblast jeho použití — ze sféry politiky (původně *генсек на БКП, на КПСС*) proniklo i do jiných oblastí společenského života, např. do sportu (*генсек на Българския футболен съюз*).

V češtině se abreviace při tvoření nových jmen osob uplatňuje v mnohem menší míře. Ze zkoumaných slov můžeme jako abreviatury určit následující substantiva: *mukl* (vězeň. slang) — „(politický) vězeň“, vzniklo ze spojení *muž určený k likvidaci* (K. Pecka, Motáky nezvěstnému, 1978); *potvěd* (slang) — „student vysoké školy pracující jako *potocná vědecká síla*“; *dik* (hov. z *DIK* — „držitel investičních kuponů“).

Jako kompenzační jev však v češtině pokračuje tendence, která pro bulharštinu není charakteristická — tvoření jmen osob úpravou fundujícího slova. Nově vzniklá substantiva zachovávají onomaziologickou strukturu původního slova; po formální stránce je pro ně příznačná deformace, mechanické zpracování základového slova. Zkracování základu může být provázeno sufixací (*kom-ouš*) nebo konverzí (*rejž-a*). Nově vzniklá substantiva jsou expresivní a většinou náležejí do oblasti slangu. Způsoby a prostředky, jež se podílejí na jejich tvoření, patří k periferním slovotvorným prostředkům (viz Martincová 1983, s. 90).

1. Nová substantiva, která vznikla deformací kmene a novou sufixací: *poliš* (slang) — „policajt“; *Jugoš* (ob., zprav. hanl.) — „býv. Jugoslávec“; *komouš* (slang, expr.) — „komunista“; *profik* (hov.) — „profesionál“; *toxik* (slang) — 1. „toxikoman“, 2. „výrobce toxických látek, drog“; *Amitk* (ob.) — „Američan“; viz ještě výše uvedené substantivum *androš*.

2. Nová substantiva, jež vznikla deformací kmene a konverzí: *rejža* (slang) — „režisér“; *lesba* (slang) — „lesbička“; *káma* (slang) — „kamarád“.

Uvedené slovotvorné tendence nevyčerpávají všechny způsoby a prostředky tvoření nových jmen osob v bulharštině a češtině v průběhu posledních dvaceti let. Rozsah mé práce mi nedovolil zabývat se tvořením nových jmen činitelských a konatelských (s výjimkou bulharských složenin s 1. částí *авто-, аэро-, евро-, еко-, енерго-, нарко-, юго-*), tvoření jmen nositelů vlastností a jmen nositelů substančního vztahu. Tato slova jsou ze slovotvorného hlediska velmi zajímavá a měla by se stát předmětem samostatné práce.

LITERATURA

BAČVAROV, J.: Чешкият език в славянски контекст. София 1996.

DOKULIL, M.: Tvoření slov v češtině 1. Teorie odvozování slov. Praha 1962.

MARTINCOVÁ, O.: Problematika neologismů v současné spisovné češtině. Praha 1983.

MARTINCOVÁ, O. — VÁSKOVÁ, K.: Из чешката и българската неология. In: Съпоставително езикознание 1992/2, s. 11–18.

RADEVA, V.: Словообразуването в българския книжовен език. София 1991.

SOCNOVA, Z. — POŠTOLKOVA, B.: Co v slovnících nenajdete. Praha 1994.

SOME TENDENCIES IN THE FORMATION OF NAMES OF PERSONS IN BULGARIAN AND CZECH

This article explores some considerable tendencies in the formation of names of persons in Bulgarian and Czech in the period after the 1970s up to now. That is connected mostly with the democratic changes in the Bulgarian and Czech political and social life in 1989. As a result of the general trends to democratization and internationalization of the lexical systems in this period the following word-formational processes have been activated: formation of so called reduced compounds containing the first component: *avto-/auto-*, *agro-*, *evro-/euro-*, *eko-*, *energo-*, *narko-*, *yugo-* (particular in Bulgarian); noun-formation by means of foreign prefixes; formation of feminine nouns from the corresponding masculines in Bulgarian; formation of nouns by univerbization etc. The article describes a new tendency in Bulgarian towards formation of modificational names containing the first component *top-* like process that is strongly influencend by English.

Cvetanka Avramova
Universitet Kliment Ochridski
ul. Car Osvoboditel 15
Sofija